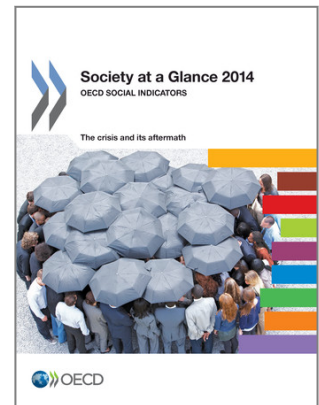

OECD *Multilingual Summaries*

Society at a Glance 2014

OECD Social Indicators

Summary in Dutch

Read the full book on: 10.1787/soc_glance-2014-en

Maatschappij in een oogopslag 2014

Sociale OESO-indicatoren

Samenvatting in het Nederlands

Ruim vijf jaar na de financiële crisis veroorzaken de hoge werkloosheid en het verlies aan inkomen steeds slechtere sociale condities in veel OESO-landen. De overheden zijn bij hun aanpak van deze problematiek beperkt door de fiscale consolidatie. Deze besparingen op de sociale uitgaven maken de situatie van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen echter vaak moeilijker, met alle problemen van dien voor de toekomst. De OESO-landen kunnen deze problematiek alleen op effectieve wijze aanpakken met beleidsbepalingen die goed zijn ontworpen, compleet met adequate hulpmiddelen. De grote opkomende landen zijn het minst hard door de crisis geraakt, maar hebben heel andere problemen. De ervaring van de OESO-landen is echter relevant voor deze opkomende landen, omdat ze bezig zijn met de ontwikkeling van 'crisisbestendige' sociale beschermingsprogramma's.

De financiële crisis heeft een sociale crisis veroorzaakt

De financiële problemen in 2007-2008 hebben niet alleen geleid tot een economische en fiscale crisis, maar ook tot een sociale crisis. In de landen die de diepste en langste recessies hebben meegemaakt, zijn de repercussies ernstig: slechte vooruitzichten op de arbeidsmarkt, lage inkomens en moeilijke leefomstandigheden. Ca. 48 miljoen mensen in OESO-landen zijn op zoek naar werk. Dit zijn er 15 miljoen meer dan in september 2007 en nog eens miljoenen bevinden zich in een financiële crisis. Het aantal mensen in huishoudens zonder enig arbeidsinkomen is in Griekenland, Ierland en Spanje verdubbeld. Mensen met een laag inkomen zijn het hardste geraakt, evenals jonge mensen en gezinnen met kinderen.

De sociale gevolgen zullen waarschijnlijk nog jarenlang worden gevoeld

De huishoudens staan onder druk en de budgetten voor sociale maatregelen worden grondig gecontroleerd. Daarom zijn steeds meer mensen ontevreden over hun bestaan en is het vertrouwen in de overheid sterk afgenomen. Ook begint duidelijk te worden dat de crisis gevolgen zal hebben op het toekomstige welzijn van mensen. Sommige sociale repercussies van de crisis, bijv. voor de gezinsvorming, vruchtbaarheid en gezondheid, zullen alleen op de lange termijn duidelijk worden. Het vruchtbaarheidscijfer is sinds het begin van de crisis verder gedaald, wat de demografische en fiscale problemen van de vergrijzing zal verergeren. Gezinnen moeten ook bezuinigen op essentiële uitgaven, zoals voedingsmiddelen, wat riskant is voor hun huidige en toekomstige welzijn. Het is te vroeg om de effecten op de lange termijn voor de gezondheid van mensen te kwantificeren, maar het is bekend dat werkloosheid en economische problemen een bijdrage leveren aan allerlei gezondheidsproblemen, waaronder geestesziektes.

Vandaag investeren om stijgende kosten in te toekomst te vermijden

Besparingen op de korte termijn kunnen op de lange termijn erg duur uitvallen en overheden dienen de financiering van investeringsprogramma's te prioriteren. De besparingen op de gezondheidsuitgaven van vandaag mogen geen hogere kosten voor de gezondheidszorg in de toekomst veroorzaken. Vooral de landen die het zwaarste door de crisis zijn getroffen, dienen te verzekeren dat er kwalitatief goede diensten bestaan voor kinderen en dat schoolverlaters niet uitgesloten worden van de arbeidsmarkt.

Kwetsbare bevolkingsgroepen hebben nu hulp nodig

Sociale investeringen kunnen echter alleen effectief zijn als ze deel uitmaken van een goede ondersteuning van de armste mensen. Handhaving en verbetering van de ondersteuning van de meest kwetsbare groepen moet een essentieel onderdeel zijn van elke strategie gericht op economisch en sociaal herstel. Overheden dienen de fiscale consolidatiemaatregelen op basis daarvan te ontwerpen en uit te voeren, omdat de impact van deze maatregelen enorm kan variëren: arme mensen zullen bijvoorbeeld meer te lijden krijgen van bezuinigingsmaatregelen dan van belastingverhogingen.

Niet veel speelruimte voor bezuinigingen op de werkloosheidsuitkeringen

Een zwakke arbeidsmarkt biedt erg weinig speelruimte voor bezuinigingen op de werkloosheidsuitkeringen, sociale hulp en actieve arbeidsmarktprogramma's. Als er al bezuinigingskansen bestaan, dienen deze even snel gerealiseerd te worden als de economie zich herstelt. Vooral gerichte vangnet-uitkeringen zijn een prioriteit in landen waar dergelijke hulp niet bestaat, moeilijk toegankelijk is of waar langdurig werklozen de grenzen van hun uitkeringsgerechtigheid bereiken. Algemene bezuinigingen op de sociale uitkeringen, zoals huursubsidie en hulp voor kinderen of gezinnen dienen voorkomen te worden, omdat deze uitkeringen vaak van essentieel belang zijn voor arme werkende gezinnen en alleenstaande ouders.

Doelgerichte ondersteuning bespaart kosten en beschermt kwetsbare mensen

Een meer effectieve en doelgerichte ondersteuning zorgt voor aanzienlijke kostenbesparingen en beschermt kwetsbare bevolkingsgroepen. Vooral reorganisaties van de gezondheidszorg dienen de meest kwetsbare bevolkingsgroepen te beschermen. Deze hulp dient echter heel doelgericht te zijn, zodat er geen ongepaste incentives worden gegeven waardoor mensen niet op zoek gaan naar werk. Denk hierbij aan werklozen die er met een baan financieel op achteruit gaan of slechts weinig extra verdienen wanneer ze overschakelen van een uitkering op een salaris.

Ondersteuning voor de inzet van gezinnen die het moeilijk hebben

Het verdient aanbeveling om de hulp van de overheid zo in te zetten dat het eigen inzet van huishoudens wordt gebundeld en aangevuld, zodat ze slechte tijden kunnen overbruggen. Hierbij is het met name belangrijk dat er effectieve hulp wordt gegeven bij het zoeken naar werk, zelfs als dit betekent dat er op de korte termijn meer wordt uitgegeven aan actieve sociale beleidsbepalingen. Activering van de arbeidsmarkt en de arbeidsgebonden voordelen dienen op een redelijk niveau gehandhaafd te blijven. Als er veel huishoudens werkloos zijn, dienen de beleidsbepalingen ervoor te zorgen dat ze snel van een aantrekkelijke arbeidsmarkt kunnen profiteren. De arbeidsgebonden voordelen en incentives zijn

bijvoorbeeld het meest effectief als ze niet worden beperkt tot de individuele werkzoekenden, maar ook ter beschikking worden gesteld aan niet-werkende partners.

Overheden moeten plannen maken voor de volgende crisis

Overheden moeten hun sociale beleidsbepalingen tegen toekomstige recessies beschermen en effectieve ondersteuning blijven verlenen gedurende de gehele economische cyclus, en moeten dus verder kijken dan de meest recente crisis. Allereerst dienen ze hun reserves te vergroten zodra de economie dat toelaat, zodat ze de steeds hogere recessiekosten kunnen betalen. Wat de uitgaven betreft, moeten ze de steun beter in verband brengen met de situatie op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door de uitkeringen tijdens een economisch herstel op geloofwaardige wijze te reduceren en door hulpmiddelen niet aan uitkeringen, maar aan een actief arbeidsmarktbeleid toe te wijzen. Wat de inkomsten betreft, moeten overheden de belastinggrondslagen verbreden, minder afhankelijk zijn van inkomstenbelasting en het belastingstelsel aanpassen aan de toenemende inkomensongelijkheid. Ten tweede dienen de overheden door te gaan met de structurele hervorming van de sociale steunprogramma's, waarmee ze voorafgaand aan de crisis waren begonnen. Door de crisis bestaat er nu zelf meer behoefte aan dergelijke programma's. Wat pensioenen betreft, lopen toekomstige gepensioneerden een groter risico op inkomensonzekerheid gezien de lange perioden van werkloosheid tijdens hun arbeidsleven. Wat de gezondheidszorg betreft, genieten structurele maatregelen die onnodige diensten elimineren en voor meer efficiëntie zorgen de voorkeur boven ongerichte besparingen die de toegang tot gezondheidszorg door de meest kwetsbare bevolkingsgroepen beperkt.

© OECD

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO www.oecd.org/bookshop

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op, rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Bezoek onze website www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2014), *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/soc_glance-2014-en